

NOTAT

ERSTATNINGSFASTSÆTTELSE EFTER VANDLØBSLOVENS § 51

1. **PROBLEMSTILLING**

- 1.1 Nærværende notat omhandler hvad der er indeholdt i tabs-/erstatningsbegrebet i vandløbslovens § 51, herunder hvilke principper der anvendes ved erstatningsudmålingen samt hvilke relevante tabsposter og dokumentationskrav der kan udledes af praksis samt litteratur.

2. **KONKLUSION**

- 2.1 Det fremgår ikke umiddelbart af hverken forarbejder, litteratur eller retspraksis hvad der konkret er indeholdt i tabs-/erstatningsbegrebet i vandløbslovens § 51. Det fremgår alene, at såfremt de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt, skal der tildeles erstatning.
- 2.2 Dermed kan adressaten for et påbud udstedt i medfør af vandløbslovens kap. 10, som udgangspunkt opnå erstatning for ethvert lidt økonomisk tab, såfremt de almindelige erstatningsbetingelser er opfyldt, herunder at tabets størrelse kan dokumenteres, og at der er årsagssammenhæng og adækvans mellem det udstedte påbud og den lidte skade.
- 2.3 Erstatning gives for både værditab samt drifts- og afsavnserstatning. Det følger af kendelsen KFE 06.238, at udgifter til rådgivning, udgifter til reetablering og udgifter til teknisk rådgivning alle er udgifter der kan kræves erstattet. Idet adressaten for påbuddet ikke må opnå en berigelse, kan erstatningens størrelse skønsmæssigt nedsættes, såfremt der ved reetableringen etableres et nyt anlæg, og etableringen heraf medfører en økonomisk fordel for skadelidte i forhold til det tidligere anlæg.
- 2.4 Det er ikke ud fra den sparsomme praksis, litteratur eller forarbejder muligt endeligt at konkludere hvorvidt handelsværdien som udgangspunkt, i overensstemmelse med ekspropriationsretlige principper, udgør en maksimal grænse for erstatningens størrelse, herunder i hvilket omfang de særlige bestemmelser om erstatningens størrelse i vejlovens § 51 og til dels § 53, stk. 4 finder anvendelse.
- 2.5 Ud fra forarbejder samt almindelig fortolkning, er erstatningens størrelse formentlig ikke ubetinget begrænset af handelsværdien. Skadelidte skal derfor som udgangspunkt, i

overensstemmelse med de almindelige erstatningsretlige principper, stilles som om skaden ikke var indtrådt. Dermed skal nødvendige reetableringsomkostninger, fratrukket en eventuel berigelse samt tab lidt i strid med tabsbegrænsningspligten, erstattes af påbudsmyndigheden.

3. **RETSGRUNDLAG**

3.1 **Litteratur og forarbejder**

- 3.1.1 Det fremgår af litteraturen, at bestemmelsen i vandløbslovens § 51 skal forstås i overensstemmelse med vandløbslovens § 23. Det er således forståelsen af vandløbslovens § 23, der er afgørende ved fortolkningen af vandløbslovens § 51.
- 3.1.2 De tidligere bestemmelser i vandløbsloven hjemler, på samme vis som de nuværende, fuldstændig erstatning for ethvert tab enhver måtte lide. Det fremgår dog ikke af forarbejder eller litteraturen hvordan dette tab nærmere skal opgøres, herunder hvilke erstatningsposter der kan medregnes.
- 3.1.3 Det må således bestemmes ud fra almindelige erstatningsretlige principper hvornår der er ydet fuldstændig erstatning.
- 3.1.4 I henhold til litteraturen, herunder Vinding Kruse, s. 349, er det ved erstatningsfastsættelse for tingsskade naturligt at tage udgangspunkt i forsikringsaftalelovens § 37, hvorefter en tingsskade som udgangspunkt skal erstattes med det beløb, der umiddelbart før forsikringsbegivenhedens indtræden ville kræves til genanskaffelse. I erstatningen skal fradrages en eventuel berigelse forbundet med genanskaffelsen af en ny genstand.
- 3.1.5 I forbindelse med erstatningens fastsættelse skal det fremhæves, at der i henhold til litteraturen skal ske en reduktion af erstatningens størrelse ud fra en berigelsesgrund-sætning samt ud fra en, jf. Vinding Kruse, "rimelighedsbetragtning" omkring genopfø-relse i forhold til handelsværdien.
- 3.1.6 Endeligt skal det fremhæves, at der indenfor både ekspropriationsretten og den almin-delige erstatningsret gælder en almindelig pligt til at begrænse sit tab. Såfremt der dri-ves en underskudsgivende erhvervsmæssig forretning, bør det overvejes om en reetab-lering er i overensstemmelse med skadelidtes tabsbegrænsningspligt. Såfremt en sam-let vurdering af den fremtidige indtægt i forhold til reetableringsomkostningerne medfø-rer, at skadelidte lider et større tab ved at reetablere fremfor at likvidere virksomhe-den, kan skadevolder i henhold til litteraturen gøre gældende, at skadelidte ikke har op-fuldt sin tabsbegrænsningspligt fuldt ud. Det er uafklaret i hvilken grad et sådant an-bringende vil få betydning i praksis.
- 3.1.7 Skadelidte skal således som udgangspunkt stilles som om skaden ikke var indtrådt, herunder have erstatning for reetablering samt eventuelle drifts- eller afsavnstab.

Drifts- eller afsavnstab lidt i forbindelse med reetableringen kan ligeledes søges erstattet.

- 3.1.8 Det er ikke specifikt behandlet i litteraturen i hvilket omfang almindelige ekspropriationsretlige principper, herunder en eventuel begrænsning af erstatningsansvaret til ejendommens handelsværdi eller brugsværdi, finder anvendelse ved erstatningsudmålingen efter vandløbslovens § 51. Til afklaring af dette spørgsmål skal der beskrives dels en række generelle overvejelser, dels enkelte mere konkrete bemærkninger i forhold til det mellem vandløbsloven og vejloven anvendte henvisningssystem.
- 3.1.9 Som en generel overvejelse, skal det anføres, at ekspropriationsrettens princip om at erstatningens størrelse som udgangspunkt udgøres af handelsværdien, er begrundet i, at der ved ekspropriation skal afstås et tingsligt objekt, hvorfor det er værdien af den afståelse der skal ydes erstatning for, imens det i erstatningsretten er udgangspunktet, at der skal ske en genopretning, jf. ovenfor.
- 3.1.10 Da den konkrete erstatningsudløsende handling ikke er ekspropriation, men derimod et påbud, må udgangspunktet være, at erstatningens størrelse skal bestemmes ud fra almindelige erstatningsretlige betragtninger og ikke ekspropriationsbetragtninger. Hertil bemærkes det, at vandløbsloven indeholder både en bestemmelse om erstatning ved ekspropriation, jf. vandløbslovens § 72, og en bestemmelse om erstatning ved andre forhold, herunder påbud, jf. vandløbslovens § 73. En sådan opdeling indikerer ligeledes, at erstatningsfastsættelsen ved påbud fremfor ekspropriation, skal tage udgangspunkt i de almindelige erstatningsretlige principper og ikke særlige ekspropriationsretlige principper.
- 3.1.11 Modsat kan skadevolder hævde, at skadelidtes maksimale tab uanset ekspropriation er virksomhedens ophør, og den dertil hørende mistede fremtidige indtjening, hvorfor værdifastsættelsen heraf er afgørende.
- 3.1.12 Herudover kan det overvejes hvorvidt en ekspropriationserstatning i nærværende tilfælde ville kunne tage udgangspunkt i genanskaffelsesværdien fremfor handelsværdien.
- 3.1.13 Udover ovenstående generelle betragtninger er der i forhold til vandløbslovens henvisninger til vejlovens bestemmelser en række konkrete elementer der skal inddrages.
- 3.1.14 I henhold til § 73 i den nuværende vandløbslov fastsætter taksationsmyndighederne en eventuel erstatning i medfør af bl.a. vandløbslovens § 51. Vandløbslovens § 73 bestemmer yderligere, at § 67a i vejloven gælder for "sagens behandling for taksationsmyndighederne".
- 3.1.15 Idet det dermed er vejlovens § 67a der er afgørende for sagens behandling, er dennes henvisninger til andre bestemmelser i vejloven af betydning. Vejlovens § 67a henviser bl.a. til vejlovens § 51 samt § 53.

- 3.1.16 Vejlovens § 51, stk. 1 fastslår som udgangspunkt, at erstatningen fastsættes efter lovgivningens almindelige regler. Derudover fastslår vejlovens § 51, stk. 2-6, at i særlige tilfælde kan ejeren kræve afståelse af restejendommen, ligesom den aktive part (i vejloven vejbestyrelsen) kan kræve en ejendom overtaget, såfremt erstatningen for ejendommens værdiforringelse kommer til at stå i åbenbart misforhold til ejendommens værdi, jf. vejlovens § 51, stk. 4.
- 3.1.17 Herudover følger det af vejlovens § 53, stk. 4 at det er ejendommens værdi i handel og vandel der er udgangspunktet for erstatningens størrelse, men at der derudover kan gives ejeren ulempeerstatning som en særlig post.
- 3.1.18 Vejlovens bestemmelser er utvivlsomt tiltænkt en ekspropriationssituation, idet f.eks. overtagelse af en restejendom, som beskrevet i vejlovens § 51, stk. 4, naturligvis alene kan ske ved ekspropriation og ikke ved påbud. Den i vandløbsloven beskrevne ekspropriationsfremgangsmåde er ikke anvendt i nærværende situation - og kunne ikke med sikkerhed have været anvendt, jf. kravet om almenvellets interesse - hvorfor vejlovens bestemmelser om overtagelse af en ejendom, såfremt erstatningen står i åbenbart misforhold til ejendommens værdi, på trods af henvisningen hertil i vejlovens § 67a, ikke kan anvendes. Hertil skal det yderligere bemærkes, at den nuværende vandløbslovs § 73 ligeledes kan anvendes i forholdet mellem private parter, hvor en egentlig overtagelesesadgang ikke kan anvendes. Overtagelse kan naturligvis alene ske ved ekspropriation, hvilket forudsætter at kravet om almenvellets interesse er opfyldt.
- 3.1.19 Det kan dog overvejes hvorvidt henvisningerne til vejlovens § 51 samt § 53 generelt normerer erstatningens størrelse ved sager der ikke omhandler ekspropriation. Udgangspunktet må være, at disse finder anvendelse i et vist omfang, idet der specifikt er henvist hertil i vejlovens § 67a og dermed i vandløbslovens § 73.
- 3.1.20 I vandløbsloven fra 1982, der fortsat er baggrunden for den nuværende vandløbslov, var der sondret mellem ekspropriationserstatning og andre økonomiske spørgsmål, idet ekspropriationserstatning blev behandlet i lovens kapitel 13 imens afgørelser af andre økonomiske spørgsmål blev behandlet i lovens kapitel 14. Hvor lovens kapitel 13 vedrørende ekspropriationserstatning henviste til vejloven, herunder specifikt til at § 51, stk. 2-6 fandt anvendelse, indeholdt kapitel 14 ikke nogen henvisninger eller bemærkninger vedrørende normering af erstatningens størrelse.
- 3.1.21 Denne sondring fremgår ligeledes af forarbejderne til vandløbsloven fra 1982. I bemærkningerne til § 72 omkring ekspropriationserstatning fremgår det således, at ekspropriationserstatning efter vandløbsloven som udgangspunkt fastsættes i overensstemmelse med lovgivningens almindelige regler herom, jf. vejlovens § 51, stk. 1. Derudover beskrives reglerne i vejlovens § 51, stk. 2-6 specifikt, herunder den mulige overtagelse af restejendommen. I bemærkningerne til den dagældende vandløbslovs § 74 vedrørende andre erstatninger i henhold til vandløbsloven, fremgår der derimod intet om erstatningens størrelse, herunder ikke hvorvidt der skal ske en vis normering af erstatningen.

- 3.1.22 Ved L 2001-06-07 nr. 466 omkring landvæsensretternes ophævelse, blev § 73 vedrørende indbringelse af andre erstatningsspørgsmål end ekspropriation for taksationsmyndighederne indsat. Samtidig blev de tidligere § 74, stk. 2 og stk. 3 i vandløbsloven vedrørende erstatningskrav i andre tilfælde end ekspropriationsager ophævet. Endelig blev § 67a indsat i vejloven, idet bl.a. vandløbslovens § 73 nu henviste dertil.
- 3.1.23 Forarbejderne til denne lov sonderer, i overensstemmelse med den tidligere lov, generelt mellem ekspropriationserstatning og anden erstatning. Derudover henviser forarbejderne vedrørende vandløbslovens § 73 specifikt til, at det er sagsbehandlingsregler, f.eks. sagsomkostninger, udgifter til taksationsmyndigheden og lignende, der reguleres ved henvisningen, hvorimod erstatningens størrelse ikke beskrives. Bemærkningerne til vejlovens § 67a beskriver derimod bl.a., at henvisningen til vejlovens § 51 vedrører erstatningens størrelse. Der er ikke i bemærkningerne til vejlovens § 67a sondret mellem vejlovens § 51, stk. 1, der blot tager udgangspunkt i de almindelige erstatningsretlige regler, og så vejlovens § 51, stk. 2-6, der indeholder en række mere specifikke normeringer af erstatningsopgørelsen.
- 3.1.24 Udgangspunktet for vandløbsloven § 73 må i henhold til forarbejderne således have været en uændret fastsættelse af erstatningens størrelse. Dermed må de tidligere bestemmelser i vandløbsloven omkring erstatningens størrelse, og den manglende normering heraf, antages fortsat at være gældende. Det kan dog ikke helt afvises, at efter som vejlovens § 67a specifikt henviser til vejlovens § 51 og § 53, særligt § 53, stk. 4, vil en modpart kunne få medhold i, at der skal ske en vis kobling mellem erstatningens størrelse og ejendommens værdi. En sådan delvis kobling foreligger dog allerede i den almindelige erstatningsret, selvom den absolut ikke er fuldstændig, jf. ovenfor.
- 3.2 **Retspraksis**
- 3.2.1 Der foreligger ikke retspraksis der omtaler vandløbslovens § 51, udover MAD2009.2334H (U2010.570). I denne afgørelse blev vandløbslovens § 51 ikke anvendt, idet forholdet var omfattet af vejloven.
- 3.2.2 Ligeledes ses der ikke at være sager af relevans, hvor der er tildelt erstatning efter vandløbslovens § 23, men bestemmelsen var påberåbt i bl.a. FED2005.111V samt MAD 2009.1813. I FED2005.111V fandtes bestemmelsen ikke anvendelig, imens den i MAD 2009.1813 blev anvendt, men der fandtes ikke grundlag for at tildele erstatning. I sidstnævnte afgørelse udtalte Overtaksationskommissionen dog, at såfremt der kunne påvises et tab grundet den udførte grødebeskæring, som det ikke med rimelighed kunne påhvile ejendommens ejer at bære, skulle dette erstattes.
- 3.2.3 At det påståede tab naturligvis skal være en påregnelig følge af en given handling fra den offentlige myndigheds side fremgår af U.1959.818/2Ø, hvor der ikke fandtes at være adækvans, og dermed heller ikke grundlag for et erstatningskrav.
- 3.2.4 Med henblik på at analysere de relevante tabsposter, samt opgørelsen heraf, er der nedenfor gennemgået en række eksempler fra praksis.

- 3.2.5 I KFE 06.238 behandles spørgsmålet om reetablering. Fyns Amt bestemte at et tidligere inddæmmede område skulle oversvømmes, hvorfor det var nødvendigt at reetablere en spildevandsledning uden om den tidligere inddæmning. Taksationskommissionen fandt amtet erstatningsansvarlig for det tab, spildevandsselskabet måtte lide ved oversvømmelsen af området. Der var af Faaborg Spildevand nedlagt påstand om erstatning for udgifter til rådgivning, erstatning til lodsejer for afståelse af areal til en ny spildevandsledning, udgifter til etablering af ny spildevandsledning samt udgifter til teknisk rådgivning. Det påståede beløb var således svarende til udgiften til etablering af en ny spildevandsledning. Erstatning blev tilkendt efter vandløbslovens § 45, men da dennes ordlyd vedrørende erstatningspligten er identisk med vandløbslovens § 51, må de samme betragtninger kunne gøres gældende. Taksationskommissionen bemærkede endvidere, at erstatning tilsyneladende også i dette tilfælde kan tildeles efter vandløbslovens § 51, men at taksationskommissionen ikke i det konkrete tilfælde var kompetent hertil.
- 3.2.6 Erstatningens størrelse blev i afgørelsen skønsmæssigt nedsat, idet den skadelidte opnåede en berigelse ved reetableringen, ved at der blev anlagt en ny spildevandsledning fremfor den eksisterende og ældre ledning.
- 3.2.7 Vedrørende driftstab kan der henvises til følgende afgørelser, der ikke vedrører vandløbslovens specifikt, men derimod behandler spørgsmålet om erstatning af driftstab i andre tilfælde.
- 3.2.8 KFE2004.191: Et driftstab, som følge af anlægsarbejder i forbindelse med ekspropriation, var beregnet ud fra tabt avance, omkostningsbesparelser, en sammenligning af butikens omsætning i perioden før anlægsarbejdernes begyndelse og frem til anlægsarbejdernes afslutning ca. seks år senere samt en oversigt over branchens omsætningsudvikling ifølge Danmarks Statistik.
- 3.2.9 U.1981.166Ø: Det driftstab, en kørelærer havde lidt som følge af at hans skolevogn var til reparation efter en ulykke, skulle opgøres ud fra driftsregnskabet i året før ulykken, og blev fastsat skønsmæssigt til et beløb pr. dag.
- 3.2.10 U.2002.1152Ø: Driftstab for en tøjforretning som følge af metrobyggeri blev opgjort på baggrund af regnskabstal for forretningens drift over en periode på ni år (nettoomsætning).
- 3.2.11 KFE1976.61¹: Driftstab i forbindelse med flytning af forretning som følge af ekspropriation. Den konstaterede omsætningsnedgang, og dermed driftstab, som følge af flytningen blev beregnet på baggrund af de seneste fem års regnskabsresultater.
- 3.2.12 Vedrørende begrænsning af erstatningens størrelse i forhold til nedgangen af handelsværdien kan der i et vist omfang henvises til U1984.960H. Afgørelsen omhandlede en sætningsskade på et nabohus der, i henhold til syns- og skønserklæringen, medførte en

¹ Hanne Mølbeck og Jens Flensborg: Ekspropriation i praksis, 133 ff. Bemærk at kendelsen er hos KFE ikke gengivet med fuldstændig sagsfremstilling.

nedgang i handelsværdien på DKK 90.000. Huset blev således vurderet til en handelsværdi på DKK 160.000 med skaderne og til DKK 250.000 uden skaderne. I henhold til sagsøgers beregninger var forskellen i nettoprovenuet ved et salg med skader og uden skader DKK 50.000. Sagsøger havde påstået sig tilkendt DKK 427.000 til udbedring af de omtalte skader.

- 3.2.13 Med henvisning til nedgangen i handelsværdien og den medfølgende nedgang i nettoprovenuet ved et salg, påstod sagsøgte de DKK 50.000 som værende den maksimalt lidte skade.
- 3.2.14 Under henvisning til at skadelidte kunne have benyttet huset i sin levetid uden særlige reparationer såfremt skadevolder ikke havde handlet ansvarspådragende og til at de planlagte udbedringsarbejder ville medføre en forbedret fundering, hvorfor sagsøger samtidig ville opnå en vis berigelse, blev erstatningen skønsmæssigt fastsat til DKK 200.000, og dermed væsentligt over nedgangen i handelsværdien.

4. **KONKRET VURDERING**

- 4.1 Som gennemgået ovenfor kan der hverken ud fra litteratur eller praksis med sikkerhed fastsættes bestemte og endelige kriterier for hvilke tabsposter der kan indgå i erstatningsopgørelsen i henhold til vandløbslovens § 51.
- 4.2 Det fremgår dog af litteraturen, at der kan kræves erstatning for ethvert økonomisk, dokumenteret tab, såfremt både betingelserne om årsagssammenhæng og adækvans er opfyldt. Skadelidte skal stilles som om skaden ikke var indtrådt, men må dog ikke blive beriget som følge af det indtrådte tab.
- 4.3 Det ses ikke endeligt afklaret i litteraturen i hvilket omfang de almindelige ekspropriationsretlige principper, herunder udgangspunktet om begrænsningen i erstatningens størrelse ud fra handelsværdien, finder anvendelse i forhold til vandløbslovens § 51 og § 73. Der kan dog som sket ovenfor argumenteres for, at de to regelsæt ikke skal kobles.
- 4.4 I henhold til praksis, særligt afgørelsen KFE 2006.238, er vandløbsmyndigheden erstatningsansvarlig for det tab, som skadelidte måtte lide. I den konkrete afgørelse omfattede dette samtlige udgifter forbundet med reetableringen, forstået som etableringen af en ny spildevandsledning udenom det nu oversvømmede areal.
- 4.5 Taksationskommissionen tog ikke stilling til hvorvidt de enkelte poster alle var relevante, og det må således lægges til grund, at samtlige udgifter der, på baggrund af et sagligt og rimeligt skøn, afholdes til reetablering, skal erstattes. Som beskrevet tidligere, blev erstatningen skønsmæssigt nedsat, idet skadelidte ellers ville opnå en berigelse ved reetableringen.

- 4.6 Afgørelsen behandlede ikke spørgsmålet om hvorvidt handelsværdien skulle udgøre en begrænsning for tabets størrelse, men det er nærliggende at antage, at brugsværdien i den konkrete sag måtte sidestilles med reetableringsomkostningerne.
- 4.7 At handelsværdien ikke inddrages er ligeledes i overensstemmelse med de i U2010.570H nedlagte påstande. I afgørelsen blev der ikke tilkendt erstatning idet det konkrete tilfælde var omfattet af "gæsteprincippet" i vejloven og ikke vandløbsloven, men størrelsen af erstatningskravet, opgjort som udgifterne til reetablering, blev ikke bestridt.
- 4.8 Dermed kan der med altovervejende sandsynlighed, i henhold til ovenstående litteratur, praksis samt de anførte betragtninger, i den konkrete situation kræves fuld erstatning for de udgifter der måtte være i anledning af en reetablering af muligheden for vandindvinding, i nærværende tilfælde ved etablering af et pumpeanlæg.
- 4.9 Idet det eksisterende stemmeværk ikke er overtaget ved ekspropriation, hvortil det skal bemærkes, at det er tvivlsomt om dette er muligt, begrænses erstatningen formentlig ikke af principperne vedrørende fastsættelse af ekspropriationserstatning, men derimod af principperne vedrørende fastsættelse af almindelige erstatningskrav, herunder også principperne om berigelse samt tabsbegrænsningspligt.
- 4.10 Særligt i den konkrete situation, hvor der som nævnt ovenfor antageligvis ikke er adgang til ekspropriation, er der en række momenter der, på trods af henvisningerne i vejlovens § 67a til vejlovens § 51 og § 53, stk. 4, ligeledes taler for, at erstatningens størrelse ikke er begrænset udover hvad der følger af den almindelige erstatningsret.
- 4.11 Da de almindelige erstatningsbetingelser dermed formentlig kan anvendes i den konkrete situation, bør erstatningen fastsættes til genoprettelsesudgifterne, fratrukket en eventuel berigelse samt et eventuelt tab lidt i strid med tabsbegrænsningspligten. Relevante tabsposter er således alle dokumenterede tab, hvor erstatningsbetingelserne i øvrigt er opfyldt, hvilket også er fulgt i den sparsomme praksis, særligt KFE 2006.238.
- 4.12 Ud fra litteratur og praksis ses der ikke i forhold til vandløbsloven, at gælde særligt lempelige regler vedrørende dokumentationskravene til de enkelte tabsposter. Skadelidte kan således kun få erstatning for tab der er dokumenteret fuldstændigt, jf. dog umiddelbart nedenfor vedrørende driftstab.
- 4.13 Der skal således foreligge et sagligt grundlag for skadelidtes genoprettelsesudgifter, herunder bl.a. beregning af den nødvendige pumpeydelse, overvågningsanlæg mv.
- 4.14 I relation til erstatning af driftstab i dansk retspraksis, er det vanskeligt at udlede konkrete momenter, i det størrelsen heraf i praksis fastsættes skønsmæssigt. Driftstabets størrelse sandsynliggøres typisk ved fremlæggelse af en beregning af det gennemsnitlige omsætnings- og avancetab foretaget ud fra samtlige virksomhedens tidligere driftsregnskaber i en ikke nærmere defineret periode, dog typisk i henhold til litteratur og praksis tre til fem år før skadestidspunktet.

- 4.15 Det fremgår endvidere af den ekspropriationsretlige litteratur, at det i de fleste tilfælde er tilstrækkeligt til dokumentation for driftstab for taksationsmyndighederne, at den erhvervsdrivende fremlægger beregninger, der fx er udarbejdet af en revisor.
- 4.16 Såfremt der lides et driftstab, enten permanent eller midlertidigt, skal dette således dokumenteres ud fra sagkyndige udtalelser omkring tabets årsag samt fremlæggelse og eventuel sagkyndig vurdering af det tilgængelige regnskabsmateriale.

5. **LITTERATUR**

- 5.1 Eyben, Bo von og Isager, Helle: Lærebog i erstatningsret, 6. udgave, 2007.
- 5.2 Kruse, A. Vinding: Erstatningsretten, 5. udgave, 1989.
- 5.3 Mølbeck, Hanne og Flensborg, Jens: Ekspropriation i praksis,, 2007.
- 5.4 Tolstrup, Flemming og Barfod, Flemming: Vandløbs- og vandforsyningsloven, 1975.